

Prvi med prvimi pri plemenitem dajanju krvi

Rdečemu križu Slovenije je z organizacijo krvodajalskih akcij uspelo, da je postala Slovenija po številu krvodajalcev med prvimi na svetu: 4,7 odstotka Slovencev daje vsako leto kri za potrebe svojega bližnjega. Občinski odbor RK Ljubljana-Center pa je zajel 7,28 odstotka vseh prebivalcev.

Vendar na našem občinskem odboru RK tudi s tem rezultatom še niso povsem zadovoljni. Dobro vedo, da so potrebe po krvi, tem najuspešnejšem zdravilu v sodobnem zdravstvu in še zlasti ob tolikih vsakodnevni nesrečah ter morebitnih katastrofah vsak dan večje. Vedo pa tudi, da v naši občini živi in dela še mnogo zdravih ljudi, ki bi se lahko odzvali temu klicu solidarnosti, pa se iz tega ali onega vzroka doslej še niso. Zato so si za letošnji postavili kot eno najvažnejših nalog odpraviti pomanjkljivosti, zaradi katerih niso bili doseženi še boljši rezultati. Tega zdravila pravijo, ne sme nikoli zmanjkati. Kdove, če ne bomo to, kar smo dali danes, dobili jutri deseterno povrnjeno.

Prav letos poteka dvajseto leto prostovoljnega krvodajalstva. Za ta pomembni jubilej pripravljajo proslavo, na kateri bodo krvodajalci in organizatorji dobili spominska priznanja.

KRI ZA PARTIZANE

Prvi krvodajalci v Ljubljani, 150 jih je bilo, so se javili takoj po vojni na poziv tedanje centralne vojne bolnice, da potrebuje kri za ranjene partizane. Potem so še prihajali dajat kri posamezno in v skupinah. Kri so ljudje dajali brezplačno, uprava bolnice jim je v zahvalo dajala nekaj olja in sladkorja. Januarja 1946 je bil ustanovljen Zavod za transfuzijo krvi medicinske fakultete. Krvodajalci so takrat dobivali posebne živilske nakaznice, na katere je bilo moč dobiti nekaj več hrane. Ko so bile živilske nakaznice odpravljene, so krvodajalcem začeli dajati denar za nakup živil. Število krvodajalcev je v tem času padlo. Le malo ljudi je bilo pripravljenih dajati kri za denar — potrebe po krvi pa so se večale.

Leta 1953 je krvodajalstvo prevzel Rdeči križ. Odpravljena je bila denarna odškodnina, začeli so zbirati prostovoljne krvodajalce, ki so vedeli, da dajejo kri za svojega bližnjega. In število krvodajalcev je naraščalo sorazmerno s potrebami zdravstvenih ustanov po konzervirani krvi in njenih proizvodih.

Kot so se nizali uspehi v vsej Sloveniji, tako je dobivala prostovoljna krvodajalska akcija pod vodstvom občinskega odbora RK vse širši razmah tudi v naši občini. Občinski odbor RK Ljubljana-Center

je samo v zadnjih treh letih zajel nad 8700 krvodajalcev. Ti so dali skupaj okoli 2600 litrov krvi, kar bi v nujnih primerih rešilo 5000 življenj!

Ponosni smo na te naše tovariše in tovarišice, ki tako nesebično pomagajo svojemu neznanemu bližnjemu. Kje jih bomo našli? Povsod: skoraj v vsakem kolektivu in na vsaki srednji šoli naše občine. Najbolj prizadevne delovne organizacije v naši občini so: Unis-Rog, Pletenina, Nama, Geodetski zavod, Ljubljanska banka, Skupščina SRS, vse srednje šole, Slovenijales, stanovanjsko podjetje »Doma«, hotel »Union«, Pošta 1, DE telegraf in telefon, tiskarna Ljudske pravice in Toneta Tomšiča, Autocommerce, Foto Tivoli in Sekcija za vleko.

Naša občina pa se ponaša tudi s posamezniki, ki celo v svetovnem merilu veliko pomenijo. Tako je dal Bogo Tvrđy doslej že 97-krat kri, Anton Dornik pa 49-krat.

POMOC STAREJSIM

V zadnjih letih se vse bolj veča stiska starejših ljudi, ki nimajo nikogar, da bi skrbel za nje, samim pa pešajo moči, osamljeni so, obolevajo in zgori se tudi, da kdo od njih tiho umre v svoji bedi, a to odkrijejo šele po nekaj dneh. Rdeči križ je takoj uvidel, da je njegova dolžnost skrbeti za te ljudi. Aktivisti RK jih že hodijo obiskovat ob tradicionalnih dneh — za novo leto, 8. marec, 29. november — in jim prinašajo darove v obliki hrane in denarne pomoči. Zavedajo pa se, da to še ni dovolj. Zato so se v okviru koordinacijskih odborov za starejše občane, ki delajo pri občinski in mestni konferenci SZDL, lotili nove akcije: sosedska pomoč. Rdeči križ si bo prizadeval, da bi pridobil čim večje število prostovoljcev, ki bi bili pripravljeni nuditi starejšim občanom pomoč pri vsakodnevni opravilih. Za ta opravila jih bodo usposobili na krajših seminarjih. Rdeči križ pa tudi želi, da bi ponovno začeli delovati hišni sveti. Tako bi dobili boljše informacije o ljudeh, ki živijo v naši občini in tako bi sosedje lažje pomagali drug drugemu. Ta zamisel je ponekod že rodila sadove in jo je treba toplo pozdraviti. Pri vsem tem si lahko želimo samo to, da to, kar bomo danes storili za onemogle starejše, za nas ne bo več potrebno, da bo s prizadevanjem Rdečega križa in nas vseh jutrišnjaj dan lepši in lažji.

LETNO 15 TON OBLAČIL

Seveda Rdeči križ tudi v naši občini zbira denarne prispevke in oblačila. Vsako leto dajo občani Rdečemu križu okrog 15.000 kg oblačil, ki grede ali v skupno mestno skladišče ali pa jih naš občinski odbor RK po-

šlje občinam Gornja Radgona, Ljutomer in Novo mesto, kjer sami ne zmorejo zadovoljiti potreb po oblačilih in hrani za revnejše in onemogle. Razen tega se RK vedno vključuje tudi v izredne zbiralne akcije, kot je bila lani akcija za Vietnam in za poplavljenca v Pomurju. Za slednje so osemletke in nekatere srednje šole zbrale 633 kg oblačil in knjig.

Naloge RK so zares ogromne in lepi uspehi so lahko le plod prizadevnih poverjenikov, bolje rečeno poverjenic in aktivistik, saj se na žalost tu žrtvujejo le ženske. Katero naj pohvalimo? Prav vse, so nam rekli na občinskem odboru RK. Vse so zares prizadevne in opravljajo to delo z veseljem, čeprav morajo marsikdaj požreti kakšno preveč grenko za majhen prispevek, ki jim ga nekateri dajo za RK.

Močna opora pa so Rdečemu križu tudi podmladkarji RK na šolah. Osemletkarji in srednješolci radi sodelujejo v akcijah RK in si zlasti želijo takih nalog, kjer se lahko izkažejo. Vsem nam je znano, da nobena zbiralna akcija ne gre mimo naše mladine. Lani je zbiralo oblačila 245 osemletkarjev. Mladi so sodelovali ob raznih manifestacijah RK, ob akciji »bela Ljubljana« so obiskovali starčke in jih obdarovali. Ekipe prve pomoči z osnovnih šol Prule in Toneta Čufarja sta se izkazali v nujenju prve pomoči na shodu pionirjev iz vse Jugoslavije.

NAJPREJ PRVA POMOČ

Največja naloga podmladkarjev je bila lani izobraževanje v prvi pomoči. Občinski odbor je organiziral in prevzel vodenje 20-urnih tečajev, ki so se jih udeležili sedmošolci. Ti so imeli potem tekmovanje, na katerem se je uvrstila na prvo mesto šola Majde Vrhovnikove. Dijakinje srednje medicinske šole pa so skupaj s svojo mentorico same organizirale tečaje prve pomoči in interno tekmovanje ekip. Najboljša ekipa je šla na republiško tekmovanje medicinskih srednjih šol in ker je tu dosegla prvo mesto, se je uvrstila na zvezno tekmovanje v Ohridu. Tudi tu so bile prve.

Podmladkarji RK se radi povezujejo s podmladkarji šol v občinah, ki jim pomaga naš občinski odbor RK. Tako je na primer šola Majde Vrhovnikove povezana s Halozami, podmladkarji RK na šoli Toneta Čufarja pa pošiljajo zbrano pomoč podmladkarjem šole na Suhorju v Beli krajini. Ti pa tudi niso hoteli ostati praznih rok. Zbrali so suho sadje in ga poslali svojim tovarišem na šoli Toneta Čufarja.

Tako že mladi razvijajo medsebojno solidarnost, ki vse bolj zajema vso dejavnost Rdečega križa.

PRVA POMOČ

Izuriti se v veččinah prve pomoči je ena prvih nalog, eno prvih opravil podmladkarjev Rdečega križa; tudi v občini Center

V Gradišču si prizadevamo za poživitev samouprave

Svet krajevne skupnosti Gradišče je na svoji zadnji seji imenoval posebno komisijo, ki naj daje pomoč hišnim svetom. Svet krajevne skupnosti sta pri tem vodila zlasti dva razloga:

— V teku je široko zasnovan in zastavljen proces oblikovanja in uresničevanja ustavnih dopolnil, po katerem naj bo samouprava približana delovnemu človeku in občanu do take mere, da bo lahko v njej aktivno vključen. To velja tudi za oblikovanje bodočih samoupravnih stanovanjskih skupnosti (stanovanjska samouprava) kot za delovanje krajevnih skupnosti.

V tej zvezi lahko ugotovimo, da bosta stanovanjska samouprava v pogledu gospodarjenja s stanovanjskimi hišami in tudi krajevna samouprava lahko polno zaživel, če se bosta naslonili na naravne asociacije občanov, kot jo predstavlja skupnost stanovalcev večstanovanjske hiše.

V taki večstanovanjski hiši živi včasih več občanov, kot jih šteje večja vas, mi pa vemo, da imajo tako vasi praviloma vzpostavljeno določeno, čeprav neformalno obliko samouprave.

— Pred časom je izšel zakon o stanarinih, ki izdaja obratovalne stroške hiše iz stanarin (to so sredstva za osebne dohodke hišnikov, snažilk, za razsvetljavo skupnih prostorov in podobno). Stanovalci v večstanovanjskih hišah se bomo morali ustrezno organizirati, da bomo lahko urejali obratovanje hiše.

Naloga komisije so zlasti tele: — dajanje pomoči stanovalcem v večstanovanjskih hišah, v katerih stanovanjske samouprave ni, da bi se leta ponovno oblikovala, — dajanje pomoči hišnim sve-

tom v izmenjavi njihovih medsebojnih izkušenj, — dajanje pomoči zborom stanovalcem in hišnim svetom pri prevzemu in urejanju obratovanja večstanovanjskih hiš.

— druge oblike sodelovanja s stanovalci, z zbori stanovalcev in s hišnimi svetovi.

Komisija dela na ta način, da pomaga stanovalcem v hišah, kjer stanovanjske samouprave začasno ni, da oblikujejo iniciativne odbore, ki pripravijo sklic stanovalcev in izvolitev hišnih svetov.

Ugotoviti je potrebno, da so občani pozdravili to aktivnost sveta krajevne skupnosti in da so se praviloma vsi odzvali komisiji, ki jih je povabila na razgovor o oblikovanju stanovanjske samouprave v njihovih hišah.

Komisija je imela v obdobju enega meseca štiri seje, dva organizirana razgovora s stanovalci, ki naj sestavljajo iniciativne skupine za sklic zborov stanovalcev in več razgovorov s predstavniki hišnih svetov.

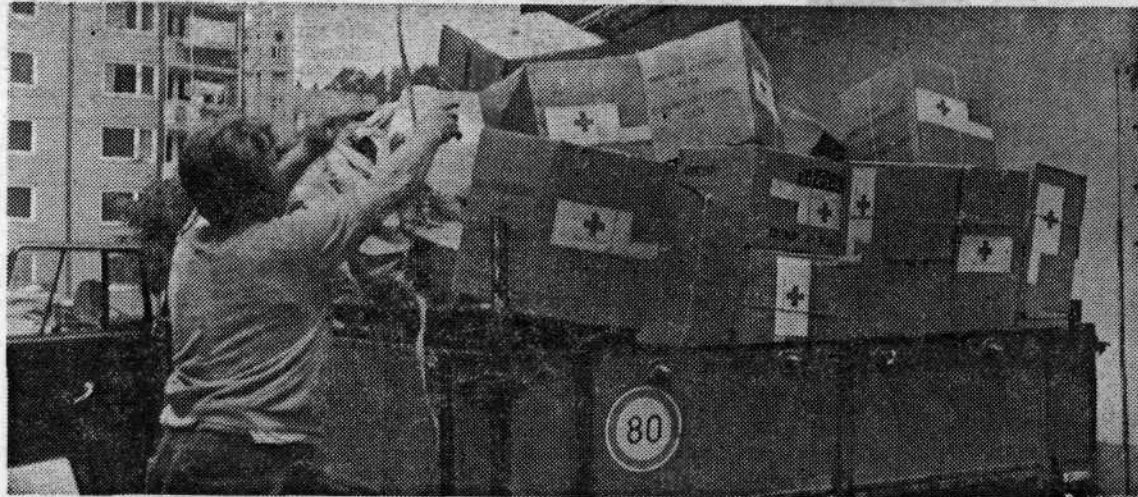
V prvi vrsti smo se lotili oblikovanja stanovanjske samouprave v tistih hišah, kjer je z občinsko odločbo naloženo stanovanjskemu podjetju, da opravi nujne zadeve tekočega vzdrževanja.

Rezultat dosedanjega dela komisije je oblikovanje iniciativnih odborov za sklic zborov stanovalcev v 10 hišah. V pripravi pa je oblikovanje teh odborov v nadaljnjih treh hišah.

Velja opozoriti, da zahteva to delo zelo veliko časa in organiziranosti, zato ni mogoče pričakovati naenkrat nekakšnih spektakularnih uspehov, zato pa bodo ti uspehi trajnejši.

Ta komisija zaseda praviloma vsako sredo od 17—19 ure v prostorih krajevne skupnosti Gradišče, Rimska 24 ali v prostorih krajevne organizacije SZDL v Veselovi ulici.

JANEZ ŠKULJ

POMOČ ZA TISTE V STISKI

Zbiranje oblačil v organizaciji Rdečega križa je v naši občini postalo že kar tradicija. In zbrano pomoč potlej natovorijo in odpeljejo tja, kjer bo najbolj prav prišla.